

معرفی کتاب

کتاب اقیانوس و جامعه: مقدمه ای بر مطالعات دریایی

کتاب در سال ۲۰۲۳ توسط اسپالدینگ و سامان نوشته شده و برای نخستین بار توسط انتشارات راتلج به چاپ رسیده است. نویسندگان کتاب تلاش دارند که به بررسی ابعاد انسانی اقیانوس و جامعه، حکمرانی اقیانوس، شروع بررسی ابعاد اجتماعی مطالعات دریا و انرژی های تجدید پذیر دریایی و ..... بپردازند. کتاب در قالب سه بخش زمینه سازی، چالش های بزرگ و رویکردهایی نسبت به چالش های بزرگ تنظیم شده است. بخش اول سه فصل شامل مقدمه ای بر مطالعات دریایی، رویکردهای ابعاد انسانی به مطالعات دریایی و اقیانوس: مقدمه ای بر محیط زیست دریایی، می شود.

در فصل ۱ نویسندگان تلاش دارند مطالعات دریایی را به عنوان یک رشته مطالعاتی در حال ظهور تعریف کنند که منعکس کننده تکامل علوم دریایی به حوزه ای است که رابطه پویای بین مردم و محیط دریایی را بررسی می کند. این فصل با تأکید بر بعد انسانی مسائل ساحلی - اقیانوسی، و مبتنی بر درک اساسی محیطها و فرآیندهای دریایی، مطالعات دریایی را به عنوان نیرویی دگرگون کننده برای پیشبرد ادغام علوم انسانی، علوم اجتماعی، و علوم طبیعی و فیزیکی، معرفی می کند.

عنوان فصل ۲ کتاب رویکردهای ابعاد انسانی به مطالعات دریایی است. در واقع این فصل رابطه پویا بین مردم و دریا را با تمرکز بر نحوه درک انسانها از "مردم" چارچوب بندی می کند. در واقع در این فصل نویسندگان، با تعریف بعد انسانی به عنوان گستره ای از فرآیندهای انسانی مرتبط با محیط، بر اساس مجموعه ای از مبانی نظری و رویکردهای روش شناختی مرتبط شروع می کنند و تلاش می کنند مفاهیم کلیدی، روشها و مشارکتهای فکری علوم اجتماعی پایه، علوم اجتماعی میان رشته ای و علوم انسانی را معرفی کنند و از خواننده دعوت می کنند تا ارزیابی کند که هر رشته تحصیلی چگونه به درک ما از مسائل زیست محیطی دریایی کمک می کند.

در فصل ۳ نویسندگان به اقیانوس به عنوان مقدمه ای بر محیط زیست دریایی پرداخته اند و ضمن برشمردن ویژگی های اقیانوس و تاثیراتی که بر محیط زیست طبیعی و انسانی دارد به تاثیرات مخرب انسانی مانند تغییرات آب و هوایی، بهره برداری بیش از حد و آلودگی بر اقیانوسها پرداخته اند. بخش دوم شامل فصول ۴-۹ می باشد.

در فصل ۴ کتاب نویسندگان تلاش دارند وضعیت ماهی ها به عنوان یک منبع غذایی و توسعه این منبع در کنار صیدهای بی رویه و مشکلاتی که هم امروز و هم در آینده دامن گیر منابع دریایی و اقیانوسی خواهد شد، بپردازند. همچنین در این فصل به بررسی غذاهای دریایی که مظهر ارتباط تنگاتنگ بین ابعاد انسانی و طبیعی در سیستمهای ساحلی دریایی است، می پردازند. آنها معتقدند ارتباط ماهیگیری با سیستم های انسانی فراتر از تامین غذا از دریا است.

فصل ۵ به بررسی و مطالعه توسعه جهانی آبی پروری دریایی پرداخته است. در این زمینه آبی پروری با چالش‌های متعددی مواجه است: چالش‌های فنی (توسعه سیستم‌های رشد، تغذیه بهبودیافته)، اقتصادی (کارآمدی هزینه، ادغام زنجیره‌های تامین جهانی)، و نظارتی (سیستم‌های مجوز هماهنگ و کارآمد، نظارت بر محیط‌زیست). نویسندگان در این فصل مطالعات موردی دو گونه حیوانات دریایی پرورشی را که وارد زنجیره تامین جهانی می‌شوند - ماهی آزاد اقیانوس اطلس و میگوی سفید - ارائه می‌کنند که این چالش‌ها و همچنین پیشرفت‌های حاصل از آن در راستای پایداری زیست‌محیطی، قابل تعریف است.

در فصل ۶ نویسندگان تلاش داشته‌اند یکی از چالش‌های بزرگ، در دریاها و اقیانوس‌ها که همان آلودگی دریایی است را مورد بررسی قرار دهند. از رواناب‌های کشاورزی حاوی آفت‌کش‌ها گرفته تا کوکتل داروها و مواد مغذی اضافی که با پساب فاضلاب مخلوط شده و شامل قطعات و الیاف بسیار قابل مشاهده از محصولات پلاستیکی است که به زندگی مدرن ما کمک می‌کند، همه و همه از جمله مواردی هستند که به آلودگی فزاینده دریایی کمک می‌کنند. در واقع در این فصل نویسندگان، تاریخ، علم و واکنش‌های اجتماعی به آلودگی دریایی را مورد بحث قرار داده‌اند.

عنوان فصل ۷ کتاب اقیانوس و تغییرات آب و هوایی است. نویسندگان کتاب یکی دیگر از چالش‌هایی که اقیانوس‌ها به ویژه با گرم‌شدن کره زمین و تغییرات آب و هوایی با آن مواجه شده‌اند، را مورد بررسی قرار داده‌اند. افزایش سطح گازهای گلخانه‌ای جوی باعث ایجاد تغییراتی در اقیانوس‌ها و محیط‌های ساحلی جهان شده، مانند افزایش دمای سطح دریا، اسیدی شدن اقیانوس‌ها و بالا آمدن سطح آب دریاها که در این فصل به بررسی این تأثیرات پرداخته شده است.

در فصل ۸ کتاب نویسندگان به یکی از مفیدترین و سودبارترین نوع انرژی در کنار انرژی‌های خورشیدی، بادی و زیست توده پرداخته‌اند که با دوری و فاصله گرفتن کشورهای توسعه یافته از سوخت‌های فسیلی در آینده با اقبال بیشتری مواجه خواهد شد. با این حال نویسندگان معتقدند تحقق پتانسیل انرژی‌های تجدیدپذیر دریایی به یک دستگاه سیاستی قابل اعتماد و کارآمد و همچنین به رسمیت شناختن تضادهای بالقوه مرتبط با توسعه آن و اهمیت ترجیحات ذینفعان نیاز دارد.

در بخش سوم نویسندگان کتاب به گونه‌ای تلاش دارند پس از طرح مسئله به دنبال پاسخ‌های نظری و مفهومی به منظور حل این چالش‌های بزرگ باشند. عنوان فصل ۹ کتاب مناطق دریایی فراتر از صلاحیت ملی (ABNJ) است. در واقع نویسندگان در این فصل توضیح می‌دهند که مناطق فراتر از صلاحیت ملی دریایی/ اقیانوسی اصولاً بین همه دولت-ملت‌ها مشترک است، اما تعداد کمی از این منابع دسترسی و بهره‌مندی عادلانه دارند. امروزه استفاده پایدار و حفاظت از اکوسیستم‌های دریایی در بهره‌برداری و حفظ منابع مناطق فراتر از صلاحیت ملی موضوع نگرانی‌های بین‌المللی است.

فصل ۱۰ کتاب به حکمرانی اقیانوس: تعاریف، چارچوب و اجرا می‌پردازد. نویسندگان در این فصل اهمیت حکمرانی اقیانوس‌ها را در زمینه ابعاد و مقیاس‌های چندگانه فضای اقیانوسی، تقاضاهای رو به رشد برای توسعه این فضا و تهدیدهای نوظهور ناشی از تغییرات آب و هوایی جهانی نشان می‌دهند. و همچنین تلاش می‌کنند چارچوب حقوقی بین‌المللی برای اداره اقیانوس‌ها و بازیگران مختلف درگیر در اجرای این چارچوب را معرفی کنند.

عنوان فصل ۱۱ کتاب، سرپرستی و حفاظت از محیط زیست دریایی (MPAS) است. از دیدگاه نویسندگان مناطق حفاظت شده دریایی ابزارهای مدیریت فضایی هستند که هدف اصلی آنها حفاظت از منابع ساحلی و دریایی است. آنها یک فضای جغرافیایی کاملاً تعریف شده را نشان می‌دهند که با ابزارهای قانونی مدیریت می‌شوند تا به حفاظت طولانی مدت از محیط‌های دریایی و ساحلی به منظور کسب ارزش‌های طبیعی، اجتماعی و فرهنگی که نشان می‌دهند، دست یابد.

فصل بعد به بررسی عدالت اجتماعی در فضاهای ساحلی می‌پردازد. در این بخش نویسندگان اظهار می‌دارند که اثرات تغییرات اقلیمی در فضاهای ساحلی، و هزینه‌ها و مزایای اشکال مختلف مداخله انسان در سواحل، به طور مساوی بین جمعیت انسانی توزیع نشده است. در عوض، چه کسی از آنچه در ساحل اتفاق می‌افتد سود می‌برد و چه کسی از آن رنج می‌برد، تا حد زیادی بازتابی از روابط اجتماعی معمولی است که

سلسله مراتبی و پیچیده است. به همین دلیل، پرسش‌های مربوط به نابرابری اجتماعی و عدالت اجتماعی جزء لاینفک و مرتبط با مطالعه ابعاد انسانی محیط‌های دریایی و نواحی ساحلی هستند.

نویسندگان در فصل ۱۳ کتاب به حقیقت گویی: درک تأثیرات تاریخی و مداوم بر دانش بوم‌شناختی سنتی (TEK) می‌پردازند. در این فصل نویسندگان تلاش دارند یک دیدگاه تاریخی و حقوقی در مورد دانش بوم‌شناختی سنتی را پوشش دهند، با تمرکز بر ایالات متحده و رابطه آن با سرخپوستان آمریکایی، بومیان آلاسکا، و دولت‌های قبیله‌ای. این امر شامل جهان بینی‌های بومی (در مقایسه با دیدگاه‌های غیر بومی یا استعماری - مهاجران تازه وارد) و تأثیرات استعمار و نسل‌کشی، چارچوب‌های قانونی تأثیرگذار، و استفاده از دانش بوم‌شناختی سنتی بدون اذعان به آسیب‌هایی است که این نوع دانش متحمل شده است.

فصل ۱۴ کتاب به مطالعه "توسعه جامعه ساحلی" می‌پردازد. این فصل دیدگاه‌های جامعه در مورد محیط زیست دریایی را برجسته می‌کند: همچنین راه‌های شناخت و ارتباط با این مکان خاص و افرادی که در آنجا کار و زندگی می‌کنند. اگرچه چشم‌انداز ساحلی رابط فیزیکی بین خشکی و دریا است، خود اقیانوس اکنون به عنوان یک منظره دریایی مردمی شناخته می‌شود.

فصل ۱۵ به کارآفرینی دریایی می‌پردازد نویسندگان معتقدند کارآفرینی دریایی؛ اقتصاد آبی، برداشت پایدار غذاهای دریایی، تولید آبی‌پرووری بدون کربن، و فناوری‌های جدید غذاهای دریایی را ترویج می‌کند که تقاضای دریافت غذا از دریا را تکمیل می‌کند و این فعالیت‌ها افراد را تشویق می‌کنند و آنها را قادر می‌سازند تا خلاقانه در مورد مشاغل و فرصت‌های شغلی متمرکز بر استفاده پایدار و تجدیدپذیر از منابع دریایی فکر کنند.

فصل ۱۶ در خصوص اندازه‌گیری پیشرفت به سوی اقتصاد دریا محور است نویسندگان در این فصل مروری انتقادی بر شاخص‌های توسعه داشته‌اند. در واقع این فصل به طور انتقادی به بررسی شاخص‌های اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی می‌پردازد تا به راهنمایی برنامه‌های اقتصاد دریامحور کمک کند. نویسندگان معتقدند در هر مورد، مهم است که بپرسیم چه کسی و چه چیزی ممکن است از شاخص‌های ما حذف شود و اجازه ندهیم اندازه‌گیری‌های محدود ما به اهداف آرمانی ما تبدیل شوند.

عنوان فصل ۱۷، نتیجه‌گیری: مطالعات دریایی به عنوان رویکردی میان‌رشته‌ای برای مطالعه سیستم اقیانوسی هماهنگ شده طبیعی و انسانی؛ است. نویسندگان معتقدند با توجه به رابطه پویای بین اقیانوس‌ها و جامعه، برای توسعه رویکردها و راه‌حل‌های سیستمی برای چالش‌های بزرگ، بازتعریف نحوه نگرش ما به اقیانوس ضروری است. بنابراین ما روایتی را پیشنهاد می‌کنیم که مطالعه مردم را از مطالعه دریا جدا می‌کند، به گونه‌ای که محیط دریایی را به‌عنوان یک سیستم طبیعی و انسانی همزمان می‌بیند که این امر به بهترین وجه با استفاده از رویکردهای بین‌رشته‌ای مورد مطالعه قرار می‌گیرد.